

Dotaz ze dne 14. 1. 2016, Spr 16/16-1

Dovoluji si obrátit se na Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí (dále jako "ÚMPOD") a požádat o poskytnutí informace z činnosti/praxe ÚMPOD, kdy jsem si vědoma, že podaná informace může být toliko informativního/nezávazného charakteru a nelze ji zaměňovat za stanovisko soudního znalce/psychologa apod.):

1) zda lze bilingvní jazykové prostředí vnímat jako pozitivní aspekt v životě dítěte (zejména pak dítěte "školkového", které se snadno učí novým dovednostem vč. cizích jazyků)

2) zda adaptace malého dítěte na druhý jazyk (hovoří-li tímto jazykem jeden z rodičů a/nebo pohybuje-li se navíc dítě pravidelně v prostředí, kde se tímto druhým jazykem hovoří - např. školka, škola, zájmové kroužky odpovídající věku dítěte) probíhá v zásadě bez větších obtíží a je záležitostí (spíše) přirozenou

3) zda lze průměrnou/obvyklou délku adaptace malého dítěte (viz bod ad 3) blíže vyjádřit (např. v řádu týdnů či měsíců).

"Malým dítětem" je myšleno dítě školkové (tj. ve věku 3-6 let).

Dotaz směřuje na dítě pohybující se v kulturně blízkém prostředí (německy mluvící zemi v rámci EU), tj. nejedná se o krajinu kultury spíše odlišné (Afrika, Asie apod.).

Tento dotaz činím v režimu zákona č. 106/1999 Sb., v rozhodném znění, (dále jako "Zákon"). Pro případ, že by nebylo možno dotaz takto posoudit, pak si jej dovoluji učinit mimo režim uvedeného Zákona.

Za Vaše sdělení předem děkuji, v úctě

Odpověď zástupkyně ředitele ze dne 29. 1. 2016:

Vážená paní XXX,

obdrželi jsme Vaši žádost o poskytnutí informace ze dne 14. 1. 2016. Na základě konzultace s psychologkou Úřadu sděluji k jednotlivým Vaším dotazům:

Ad 1)

Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí se s dětmi bilingvními (kdy každý z rodičů z pochází z různých zemí), či dětmi osvojujícími si další jazyk či jazyky (po osvojení do zahraničí) setkává velmi často. Tato zkušenost opakovaně potvrzuje, že děti jsou oproti dospělým ve velké výhodě. Díky obrovské plasticitě dětského mozku je toto učení velmi snadné a přirozené. To, že se děti učí v přirozeném prostředí rodiny nebo vrstevníků a jinojazyčného kulturního rámce vede k rychlým pokrokům.

U dětí předškolního věku už během několika týdnů nastává dobré pasivní porozumění novému jazyku a v řádu několika měsíců se rychle obohacuje aktivní slovní zásoba. Tu je pak dítě v jinojazyčném kontextu schopno velmi adaptabilně používat. Běžná je také zkušenost, že děti vyrůstající v bilingvním prostředí se v téže chvíli na různě mluvící dospělé či vrstevníky obracejí zcela plynule náležitým jazykem, „přepínají“ zcela automatizovaně. Další zkušenosti napovídají, že se tak vytváří dobrý předpoklad také pro následné osvojení dalších jazyků. Pro tyto děti je přirozené a samozřejmě také adaptabilní nastavení mluvidel u odlišných výslovností. Pokud měly to štěstí a učily se od malička a pravidelně od rodilých mluvčích, v jazycích se neobjevuje ani přízvuk. To jim v budoucnosti umožňuje přirozeně mluvit, rozumět a přemýšlet ve dvou různých jazycích. Tak mohou následně velmi přirozeně

čerpat všechny výhody dvou různých kultur, což přináší nadstandardní šance při studiu, cestování, v kariéře a osobním rozvoji. To vždy bylo a i v dnešní společnosti je obrovskou výhodou rozšiřující potenciál a možnosti seberealizace.

Ad 2)

Adaptace malého dítěte na druhý či třetí jazyk je plynulá a přirozená v případě, že jsou jazyky spojeny s běžnou každodenní rutinou, zajímavými, podnětnými situacemi, různorodými příležitostmi k užívání jazyků, možností pobývat v obou kulturních prostředích. Dalším důležitým faktorem je podpora bilingvnosti ze strany obou mluvčích. Pokud je některý z jazyků v druhém prostředí zakazován, dehonestován, odmítán, dítě může svůj přirozený potenciál zablokovat a výhody bilingvnosti ztratit. Což je jev, který známe i z nedávné historie naší země. Toho jsme ale bohužel svědky také v případech rodičů v konfliktu, kteří mohou být bezohlední k přirozeným potřebám dětí a jejich všestrannému prospívání.

Ad 3)

Dotaz směřuje na dítě pohybující se v kulturně blízkém prostředí (německy mluvící zemi v rámci EU), tj. nejedná se o krajinu kultury spíše odlišné (Afrika, Asie apod.).

Délka adaptace dítěte předškolního věku na jiné jazykové prostředí bude záviset na výše zmíněných okolnostech (urychlení - rodičí mluvčí, vrstevnická komunikace, pobyt v daném kulturním prostředí, podpora okolí), kde lze uvažovat o několika týdnech při první zkušenosti. Tato doba se podstatně zkrátí při opakování. Také bude záviset na osobnostní výbavě dítěte, jeho emocionálním stavu (dítě v akutní či chronicky traumatizující situaci spotřebuje většinu své fyzické a psychické kapacity na přežití) a na jeho inteligenci.

S pozdravem